

Workshop criteria afwegingskader

Aanwezigen: [redacted] (TNO), [redacted] (Vrije Universiteit Amsterdam), [redacted] (SWOV), [redacted] (Rijksuniversiteit Leiden/ Cognitech), [redacted] (Rijksuniversiteit Groningen), [redacted], [redacted] (MU Consult), [redacted] (DVS)

In de workshop met experts van 9 september 2010 is gesproken over de vereenvoudiging van het bestaande Afwegingskader afleidende objecten. Alle experts hebben voorafgaand aan de bijeenkomst gereageerd op twee mailrondes. Dit verslag beschrijft de belangrijkste inhoudelijke uitkomsten van de expertmeeting en hoe deze verwerkt zullen worden.

Belangrijkste conclusie in deze workshop was dat de bestaande criteria terug of (onder) te brengen zijn tot de volgende hoofdcriteria:

- Het object mag qua vormgeving, kleur en locatie niet lijken op verkeersrelevante informatie (interfereert met top-down selectie)
- Bewegende objecten of beelden zijn niet toegestaan
- Objecten mogen niet misleiden, verblinden of desoriënteren
- Objecten mogen het oog niet gedurende een lange tijd vasthouden

Wat betreft de 'kijktijd' achten de kennisinstituten de aard van de informatie belangrijker dan de hoeveelheid informatie. Automobilisten kunnen kiezen om een grote hoeveelheid informatie te lezen, maar de kans daarop is bijzonder klein als de aard van de informatie daartoe geen aanleiding geeft.

Voorstel geen criteria opnemen die zijn gerelateerd aan de hoeveelheid informatie.

Verder deelt men de mening dat bewegen en knippen voor de verkeersveiligheid de meeste risico's inhouden. Objecten die niet voldoen aan dit criterium zou je altijd moeten afwijzen.

Discussiepunt: een rangorde in criteria aanbrengen waarbij 'bewegen' extra belangrijk wordt geacht?

Hierna zijn de belangrijkste criteria geordend naar een 5tal hoofdelementen van de objecten:

- Locatie
- Vormgeving en kleur
- Beweging
- Misleiding, verblinding en desoriëntatie
- Kijktijd

Locatie is apart onderscheiden, omdat het niet voldoen aan de locatie-eisen impliceert dat het gehele object verwijderd of verplaatst moet worden. Het niet voldoen aan de overige criteria impliceert dat bepaalde kenmerken van een object of boodschap aangepast zouden moeten worden.

Locatie

Objecten algemeen

1. Een object/bord mag niet staan binnen 200 meter van een kunstobject, andere reclame of een informatiebord. --> Kan weg, heeft vooral te maken met de hoeveelheid informatie
  2. Een object/bord mag niet staan binnen 200 meter van een (gelijkvloerse) kruising, in- of uitvoering, weefvak, samenvoeging of splitsing (gemeten vanaf het begin en/of einde van de blokmarkering), binnen 200 meter voor of na bewegwijzering.
  3. Het object mag niet staan op minder dan 13 meter van de kant van de verharding.
- Ad 3. Een uitzondering is mogelijk als sprake is van een gebouw boven de weg met daarop afbeeldingen die duidelijk hoger boven het maaiveld zijn geprojecteerd dan wegwijzers.

Windturbines.

4. Het object mag niet op minder dan 30 meter van de kant van de verharding staan (of bij een rotordiameter groter dan 60 meter minder dan een halve diameter).
5. De bladen mogen niet over de weg draaien.

Deze criteria komen uit het beleid voor windmolens.

Voorstel: letterlijk verwijzen naar beleid windturbines aangezien daarin qua afstand tot de weg zwaardere eisen worden gesteld dan in dit afwegingskader.

Opmerkingen

Indien het veel voorkomt dat objecten niet voldoen aan deze criteria (met name 1) is te overwegen deze te laten vervallen en de overige criteria streng(er) toe te passen.

Deze criteria zijn voldoende helder en eenduidig geformuleerd.

Vormgeving en kleur

6. Het object mag qua vormgeving of kleur niet lijken op verkeersrelevante informatie.

Aspect	Uitwerking
Vormgeving	Het object mag qua vormgeving en/of kleur niet lijken op verkeersrelevante informatie, zoals bewegwijzing (witte letters op blauwe borden, zwarte letters op gele borden, gebruik van de kleur blauw van bewegwijzing voor de achtergrond van het bord of de kleur geel van tijdelijke bebording), of verkeersborden.
Kleur	Er mag niet op een substantieel deel fluorescerende kleuren gebruikt zijn.

Opmerkingen

Vormgeving en kleur lijkt pas een probleem op te leveren indien zowel vormgeving als kleur lijken op de gebruikte vormgeving en kleur voor verkeersborden en bewegwijzing. Dit geldt des te sterker als ook de dimensies van de bebording worden gebruikt (zelfde grootte, diameter).

Voorstel: het object mag qua vormgeving **en** kleur niet lijken op verkeersrelevante informatie.

De criteria zijn voldoende helder en eenduidig genoeg geformuleerd om met behulp van een voorbeeldenboek te kunnen worden gecommuniceerd.

Beweging

7. Bewegende objecten, onderdelen of beelden zijn niet toegestaan.

Opmerkingen

Valt dit punt in feite niet onder 9: door bewegen wordt de aandacht/het oog te lang vastgehouden?

Er is een verschil, namelijk dat beweging actief de aandacht trekt waardoor het voor bestuurders moeilijk is om de informatie (op belangrijke momenten) te negeren. Als er alleen maar sprake is 'interessante' informatie kan de bestuurder nog steeds zelf het kijkgedrag in behoorlijke mate sturen. Opgedrongen afleiding zal daardoor een groter veiligheidsrisico geven dan de kans op zelfgekozen afleiding. Om die reden staat dit aspect ook bovenaan in de SWOV-factsheet over reclame.

De objecten waaraan hierbij gedacht kan worden zijn videobeelden, laserbeelden, lichtkranten, of bewegende reclameobjecten, bv een auto die ronddraait op een platform bij een garage.

Misleiding, verblinding en desoriëntatie

8. Objecten mogen niet misleiden, verblinden, desoriënteren.

Aspect	Uitwerking
Misleiding	Het object mag de weggebruiker niet kunnen misleiden, bijvoorbeeld omdat de weggebruiker het wegverloop verkeerd inschat, of onterecht de indruk krijgt dat hij of zij hulpdiensten, een verkeersbord, bewegwijzering, of een gevaarlijke situatie nadert.
Verblinding	<p>De verlichting van het object mag niet misleidend of verblindend zijn. (bijvoorbeeld door verlichting schat weggebruiker het wegverloop verkeerd in of er wordt sterk licht uitgestraald).</p> <p>Er mag geen licht reflecteren in het object bij fel zonlicht, laagstaande zon of bij aanschijning met koplampen</p> <p>Het object (of delen daarvan) mag niet bestaan uit een van binnenuit verlicht object zoals uit LEDs.*</p>
Desoriëntatie	Het object mag geen verblindend of desoriënterend licht uitstralen.**

Opmerkingen

De gebruikte begrippen zullen moeten worden geoperationaliseerd. Aan de hand van concrete praktijkvoorbeelden moet worden aangegeven wat precies wordt bedoeld.

- Dit criterium kan ook vallen onder beweging (punt 7) en daarmee eigenlijk ook onder kijktijd (punt 9). Belangrijkste eigenschap van LED-schermen is dat er bewegende beelden op (kunnen) worden weergegeven, waardoor men nieuwsgierig zou kunnen worden naar een volgende boodschap (en dus langer blijft kijken).

Voor wat het aspect bewegen betreft, is het inderdaad al impliciet onderdeel van 7.

De LED's zouden er, als de lichtintensiteit te hoog is, voor kunnen zorgen dat iemand verblind wordt. Daarom zouden we het als uitleg i.p.v. als criterium kunnen toepassen. Voor de lichtintensiteit kunnen we dan de norm overnemen die geldt voor bezinestations.

Het enige dat we dan nog wel missen is dat extra terughoudendheid gewenst kan zijn bij onverlichte wegen. We kunnen in de uitleg stellen dat geen interne verlichting is toegestaan bij onverlichte wegen.

** Desoriëntatie op zichzelf zal waarschijnlijk niet voorkomen, maar altijd gepaard gaan met verblinding (wat op zichzelf ook ongewenst is). Om die reden is dit criterium overbodig. Voorstel: dit criterium schrappen en het woord 'desoriënterend' toevoegen aan 'misleidend of verblindend'

Opmerking: eigenlijk is reflectie ook weer gerelateerd aan verblinding. Voorstel: reflectie toevoegen als toelichting bij het criterium over misleiding en verblinding.

→ op deze manier kunnen we dit aspect terugdringen tot twee criteria plus toelichting.

Kijktijd

9. Objecten mogen het oog niet gedurende een lange tijd vasthouden.

Uitwerking

Het mag niet op enige wijze onduidelijk zijn wat het object is of niet mogelijk zijn in één oogopslag te zien wat het is. --> hoe belangrijk was deze in de beoordeling van de experts?

Er mag niet een (of meer) reclame-uiting (poster, logo, reclameobject, naam, enzovoorts) op het object staan. --> kan weg, gaat over hoeveelheid informatie

Er mogen geen andere borden staan op een dusdanig korte afstand aan dezelfde kant van de weg dat die op dezelfde afstand identificeerbaar of leesbaar zijn. --> kan weg, gaat over hoeveelheid informatie

Het object mag niet als aanstootgevend kunnen worden ervaren (bijvoorbeeld verbeelding van geweld, bloot, seks, wapens, racisme, ook als het anti is bedoeld).

De overige informatie op het bord moet (naast de belangrijkste boodschap) bestaan uit informatie die duidelijk kleiner is. --> kan weg, gaat over hoeveelheid informatie

Het object mag niet parallel aan de rijrichting staan (hoek mag niet kleiner zijn dan 60 graden, waarbij 90 graden gedefinieerd is als haaks op de rijrichting).

Opmerkingen

Hier is de waarde van kijktijd $< 1,5$ (zoals voorgesteld in workshop I) weggelaten, omdat dit naar verwachting in de praktijk niet toepasbaar (en meetbaar) zal zijn. De kijktijd zal aan de hand van operationele criteria moeten worden gedefinieerd, bijvoorbeeld:

- Boodschap mag niet meer zijn dan alleen een merknaam of een korte slogan (niet meer dan 6 woorden).
- Niet meerdere boodschappen binnen een afstand van bijv. 200 m (zie punt 1).
- Geen potentieel aanstootgevende beelden of teksten.
- *Bewegen beelden of objecten hier opnemen?*

Ben ik het mee eens: de 1,5 seconde opnemen heeft inderdaad geen zin voor mensen in de praktijk. Wel kunnen we het in het toelichtende hoofdstuk noemen.

Discussiepunten:

- Hoe omgaan met de weging?
  - o Het criterium 'beweging' extra zwaar aanzetten?
  - o De mogelijkheid bieden om bij andere criteria een eigen afweging te maken, waarbij afwijking van een criterium niet per definitie afwijzing inhoudt?
Voorbeeld: geen objecten toestaan binnen een gebied van 200m voor en na in- of uitvoegstrook levert erg veel afwijkingen op. Kan een eenvoudig bord dat aan alle andere criteria voldoet wel worden toegestaan?

Vraag: is het mogelijk om een grove inschatting te maken van het aandeel afwijkende reclame- en informatieborden aan de hand van de criteria waarvan we voorstellen om ze te schrappen?